

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

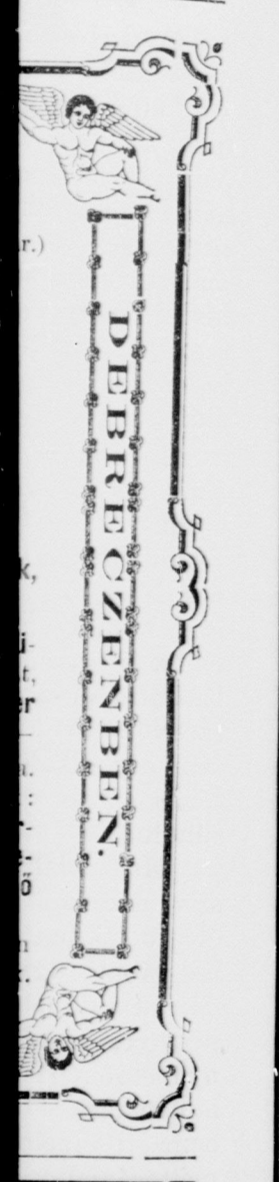
A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hettőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:
öt hasábos petitor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többizben megjelenő hirdeményeknél leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sora 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetések a szerkesztőségben és kiadóirodában. — Az előfizetési s hirdetésményi pénzek a kiadóirodában, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodában. — A hirdetés díj 1712. sz. alatt czimezendők.

Előfizetési feltételek:
helyben hához horvá vagy vidékre postán küldve.
Egész évre . . . 10 frt.
Félévre . . . 5 frt.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Egy órára . . . 1 frt.
Előfizetheti helyben a kiadóirodában a debreczeni *resztengyomdában*, aztan Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

színház.
1877. oct. 14-én
HAJU.
Szabó Antal.

tudomá-
béreltem,
rint min-
és
nd.
g becses

a hiva-
E
B
li mino-
urnál,
7. sz.
ándor,
Szabó
Szabó.
50 kr.
50 kr.
sz am
en. 1877.

Budapest, okt. 14.

(—y—) Míg szemünk a török nemzet hős védelmi harcát nézi bámulva, szívünk a testvér nemzet győzelmei felé fordul, ne feledjük, hogy Európának egy másik pontján szintén nagy dolgok vannak készülőkben, és épen ma van a napja, hogy Franciaország saját szavazatával pecsétli meg bukását, vagy föltámadását.

Az a harc, mely ott ma a választási urnák körül lezajlik, Európa békéjére nép- és államviszonyainak alakulására vonatkozólag roppant horderevű bir.

Németország és a Franciaország kegyelméből egyesült Olaszország között meg van az egység arra, hogy ha a törvényhozó test többsége Mac-Mahon fekete eszaka clericalisáiból egészíti ki magát, azonnal fenyegető állást foglaljanak el Franciaország irányában, sőt meg is támadják azt. Olaszország azonban a cimen, hogy a clericalis Franciaország folytonosan fenyegető veszélyt képez reá nézve, — és Németország? — E pillanatban talán még maga sem tudja, de az utolsó perczen majd talál okot, hogy bele köthessen.

Nekünk magyaroknak talán némileg érdekünkben is állana, ha Francia és Németország hajba kapnának, mert míg ők egymás közt intézik a pert, mi az alatt megszabadulván ama kölcsöntől, melyet Bismarck hg akadékoskodása képez külügyi politikánkban, szabad kezű nyernék a keleti kérdésnek a mi érdekeink szerint való győztes megoldására.

Oszintén bevalljuk azonban, hogy távol van tőlünk óhajtani ez eshetőséget, mert tisztában vagyunk az iránt, hogy ha Európának e másik égető kérdése is szőnyegre kerül és pedig a keleti kérdésnek egyidejűleg, akkor oly bizonytalanság állna elő, hogy azoknak kifejlését csak egy isten, de nem véges eméja ember számíthatná ki.

Elmondhatjuk tehát, hogy e pillanatban Európa nyugalma Franciaország választásának kezében nyugszik.

A szövetség Német és Oroszország között mindenki előtt kétségtelen azóta, hogy Bismarck hg Leibjournalja „Nordd. Allg. Ztg.” tagadta ugyan, hogy formális szövetség léteznék a két birodalom között, de elismerte, hogy létre jött közöttük egy megállapodás, az esetre, ha Franciaországban clericalis monarchicus többség jutna a törvényhozó testületbe.

Az olasz-német szövetségnek pedig az összes európai sajtó abban találja kulesát, hogy Andrassy gr. a salzburgi találkozás alkalmával vonatkozott bizonyos kötelezettségeket vállalni magára, s mivel Oroszország ha ez idő szerint még számít is valamit, de annyira el, hogy foglalva saját ügyei által, hogy mint szövetséges tekintetbe nem jöhet, a körültekintő Bismarck Olaszországra vetette szeméit, Olaszországra, mely minden alkalomnál szívesen van jelen, hol más káparja ki számára a gesztenyét, s ezenkívül mint közvetlen szomszéd sokkal nyugtalanítóbb ellenség Franciaországra nézve más országoknál.

Kétségtelen tehát és könnyen érthető, hogy egész Európa feszült figyelemmel várja, mily választ fog adni

Franciaország, Mac-Mahon és czinkos társainak szemtelen kihívására.

Megválasztja-e a feloszlattott kamara többségét újra, vagy engedi, hogy diadalt arasson a marsall és miniszterének brutális erőszakoskodása? Kifelelhetne pillanatban teljes bizottsággal a kérdésekre?

A republicanusok magatartása arról tanuskodik, hogy nincs okuk félni a ki-meneteltől, s a legbrutálisabb sértegetések által sem engedik magukat kiragadtatni méltóságos nyugalomukból és arra csábíttatni, hogy valamely eszélytelenséget követessenek el.

Lehetséges azonban, hogy csalatkoznak.

De ha nem, ha Gambettának csakugyan igaza volt, midőn e hó 10-én a belleuillei választók előtt mondá nagy beszédében, és mint mondá pozitív adatokra támaszkodva jelentette ki meggyőződését, hogy az ország a 363 helyett 400 köztársasági képviselőt küld a törvényhozó testületbe, akkor csakugyan elő áll az a kérdés, mit tesz ez esetben a marsall?

Bevalljuk, hogy abban látók a legnagyobb veszélyt Franciaországra nézve, ha a marsallt és miniszterét készületlenül találá a vereség, úgy hogy maguktartása a véletlentől vagy a legmegdöglőtlenebb, legerőszakosabb miniszter szeszélyétől lenne föltételezve. Ez esetben a rend fenmaradásának egyedüli biztosítéka a republicanusok mér-sékletében volna keresendő.

Mi azt hiszik nagy jogosultsággal helyezhetjük reményünket emérsé-
letbe s azzal a reményünk nézhetünk a választások eredménye elé, hogy bármint üssön is ki a dolog, a republikánusok, mint hazájukat igazán szerető férfiak, jól tudják, hogy minden megdöglőtlan lépés, nem csupán a köztársaságot, de Franciaország jövőjét is kockáztatja.

Ránk nézve természetesen nem maradhat közönyös, valjon a szabadság és civilizáció ügye marad-e az győztes, vagy újra nézünk kell azt a szomorú színjátékot, hogy Franciaország vérző testét ismét a régi pártok önzése, brutálitása és bosszúvágya marcangolják.

A köztársaság, bár minden lehető áldozatot meghozott a hadsereg újraszervezésének, még is minden tetteben a béke őszinte barátjának mutatta magát, annyira, hogy e tekintetben egész Európa osztatlan bizalmat helyezett benne.

A köztársaság tehát egyik garantiáját képezi a béke fenmaradásának, s ez bizonyos, míg ellenben a monarchia visszaállításának esete, mintegy ismeretlen tényező áll szemben velünk e pillanatban.

Természetes tehát, ha mindenki a bizonyost választja a bizonytalan helyett.

Legyünk egyébiránt bizalommal adig is meg a táviró meghozza a szavazások eredményét. (L. ide vonatkozó táviratunkat. Szerk.)

Nem egy előjel mutat már eddig is arra, hogy okunk van a jobbat remélni. Hiszen a marsall maga, Gambetta legújabb beszéde után szükségesnek látta egy második kiáltványt bocsátani ki, és ez már sokkal szelidebb a sept. 19-ikénél, a marsall szükségesnek

látja tagadni, hogy a kormányának clericalis célzatai vannak, és határozottan állítja, hogy a köztársaságot veszély nem fenyegeti. E manifestum végén is ott van ugyan, hogy ő nem tavozik, nem távozhatik helyéről, de e kijelentés ezuttal már oly rugékonvan van fogalmazva, hogy helyet enged annak a föltevésnek is, hogy a republicanusok győzelmé esetén, Mac-Mahon, ki büszkén állította alternatíváját az egész ország elé, Gambetta alternatívájának a „se soumettre”-nek ad igazat, meghajlik a nemzet akaratát előtt, és kormányozni fog továbbra is, a parlamenti többséggel.

Ugy legyen!

— **A magyar járadék kölcsön** aláról az általunk aláírt járadékösszeget f. hó 18-án egészen befizethetik, mely esetben azonnal kezüköz vehetik a járadékötvényekről szóló ideiglenes elismervényeket. Ha azonban részletesen akarják a befizetést teljesíteni azon esetben átvételi utalványt kapnak, melyen a részletek nyugtatványozva s az azok arányában átadandó ideiglenes elismervények följegyezve lesznek. Az aláírt összeg első negyedének befizetése f. hó 24-ikig mindenesetre teljesítendő.

A mi az aláírás végéreményét illeti arról még ma sem szólhatunk egész pontosan. Mint a „Presse” hiteles forrásból írja 50 milliónál több irattól a s így a cél, melyet minden aláírásnak elkell érni hogy egy jelentékeny összeg szilárd kezébe jusszon, ez esetben el van érve. A bécsi lapok általában véve kielégtelnek mondják az eredményt s olyanok mely a Magyarország pénzügyeire való hatást illetőleg a legjobbknak mondható.

— **Egy angol lap monarchiánkról.** A „Globe” című londoni konservatív lap fejtegetvén Ausztria-Magyarországnak a keleti kérdésben elfoglalt állását, a többek közt így szól:

Napról-napra világosabbá lesz, hogy ha Oroszország a háború erőfeszítéseiben annyira kimerül, hogy kénytelen lesz legalább egyidőre Európa politikai hatalmainak második sorába lépni, Ausztria állása ezáltal rendkívül megjavul. Semmit sem fognak akkor hallani hármass szövetségről, melybe Ausztria alárendelt szerepet játszik. Egyszerre legfőjára ráni a bilincseket s belép abba a függetlenségbe, melyet eddig Berliinnel szövetségben aligha bírt. Dugón és mindenfelől fojadj keresni szótalan szegéd. Németország, Franciaország sőt talán Anglia is fardozni fognak barátságáért. A császár- királyi kormányja ekképp azon helyzetben lesz, hogy barátjait tetszés szerint megválaszthatja s bizonyos tekintetben döntő bíró lesz Európa politikai ügyeiben.

— **A horvát képviselő** egy része és Molnár tábornagynak között ének levélváltások történnék a határvidéki vasutak tárgyában. Azonban a tervezett egyetelmű fellépés nehezen fog sikerülni, mert a horvát képviselők közül többen kijelentették, hogy a magyar kormány előterjesztését elfogadják fogadni.

Oroszgyűlés.

A képviselőház e hó 13-án — bár a 12 új kiüthött tüz közekeztében a gyűlésnek tartása bizonytalan időre fellett függesztve — ülést tartott s mint napirenden levő dolgot folytat-ták a szesadó tv. javaslat tárgyalását.

Wahrman beszédét az előbbi ülésen támadt tüz miatt félbehagyni kénytelenítették, ma fejezte azt be. Utána K a s báró szót a javaslathoz némi érdemlegességgel, bár az ellenzék szónokai azon hibájába hogy midőn szesadóról akarnak beszélni, keleti ügyről s vámközösségről beszélnék, ő is beleszett. — A p p o n y i gr. is sok tekintetben következtetlen volt önmaga iránt s egyáltalán nem elégté ki a figyelmet melyet

néha beszédével kelteni szokott. Ezután R a g á l y i Nándor gorombáskodott, de T i s z a Kálmán miniszterelnök megadta neki a választ önértetesen, magyarul. Nem maradt adós A p p o n y i grónak sem, kinek állításait nyolc-
még némi badarságakat s K á l l a y Béni polemizált a miniszterelnök ellen. Végül S i m o n y i E interpellációt nyújtott be a muraszombati járásbírósg ügyében s ezzel az ülés véget ért.

A háború.

Az elemek is török testvéreink igazságos ügye mellett szállanak síkra. A nikápoji hid nincs többé. A közlekedést e ponton tujatok közvetítik. A Turnu-Magurelli melletti hídval színtoly szerencsétlenül jártak az oláhok; azt meg a fölkeréselt dunáir ragadta magával. És miután e derék munkáját végrehajtotta a vihar, szépen elcsendesült; a zord képet mosolygó égváltotta föl. A táviró okt. 13-ról jelzi: Az időjárás váratlanul egészen jobbra fordult. Minő irónia az észak óriására nézve örökös sisyphus munkára kárhóztatva lenni. Hja a ki szelet vet viharat arat! A románok már is dideregnek ez aratásban Plevna előtt, tégünnya ugyan van igérve nekik, de hogy addig egy kissé fölmelegedjenek, f. hó 16-ára általában roham határozott. Lehet, hogy ez is elmarad, mint minden, a minek neve actio. A lethargia ólomterhe kezd súlyosodni a muszka oláh hátságra. Egyénekné hibában mint valami nagy hőstörténi beszélnek Opakának a kozákok által történt megszállásáról; bizony nehéz földat azt megszálni, a mit más elfoglalva nem tart. És hogy mégis mondjanak valamit nagy fönhangon hirdetik magukról az oroszok: erősödünk, napról-napra, gyűrűnkönk már... retegietek törökök! Régi frazis, hogy si vis pacem, para bellum! Bizony csak inkább szeretnének a muszka atyafiak már hazafelé ballagni, megszüttö ujjokat a gesztenye és azért kókeztíróznak oly erősen — bármint tagadják is egyébként — a béke istenszónyával. Ezt látszik bizonyítani Beust és Derbynek Kuowley-ben történt találkozás, melynek pedig általában csak udvariassági színezetet kívántak adni. Az ázsiai csataterőről újabb hírekkel nem szolgálhatunk. Ghazi Moukhtar azonban — ne aggodjunk fölé — mint eddig, úgy ezentul is esetről esetre meg fogja tenni kötelességét.

Hajdumegye.

I (Vége.)

De folytassuk vizsgálódásainkat tovább. Jól tudjuk miszerint egy polgári társadalomban kell hatalomnak létezni, mely rendet tartson, a törvény végrehajtására felügyeljen, egy ut és tervület hatáskörébe kössön, az azt tulhágókat a visszaautasítsa, az érdekeikben megsértett egyéneket oltalmazza, védje anélkül hogy ezek kénytelenek lennének az állambatalomnál keresni és találni orvoslást, és ilyen hatalom, az állambatalom ily közege napjainkban hazánkban a vármegye.

Már pedig hogy a Hajdumegye eme fent-előadott s a megéről alkotott fogalomnak megfelelő volna azt hiszem nem szükséges hosszasan bizonyítgatnom. Naponként látjuk sűrűen az egységek érdekeit, elhanyagolva a törvényt, szaporitva a visszaéléseket. És mind-ez csupán csak azon gyeneesség kifolyása mely e megé, e megyei apparatust oly erősen jellemzi.

Igaz, nem lehet tagadni, hogy a mai közigazgatás ugy tul van halmozva teendőkkel, hogy valóban nem lehet csudálkozni azon, hogy a közigazgatás egyik másik ága hátrányt szenved, nem lehet csudálkozni azon ha az nem a leghelyesebb irányban vezetetik. De midőn ezt kimondjuk, egyszerűen figyelmeztetjük a t. megyei urakat ezen körülményre, figyelmeztetjük különösen azon urakat, kik a Hajdumegyéhez csatolt Bihar és Szabolcsmegye részeitől a Hajdumegye fiaii lettek s kik még mindig oly kegyeletesen örök sziveikben a régi vármegye emlékeit, a régi vármegyei életet.

tartozom önnek vele, mert csak nem bocsáthatom nyugodt lelkiismerettel, ének idején Beutlingenbe, hogy utközben önök is nyakát szeljük. Vitheteli bíróndjeit teljes nyugalommal szobájába, mert hallván e történetet, ön ez estén utra ugy sem fog többé kelni! — „Erről későbbem, mert ráérünk. De most lásson hozzá Braun ur, mert nagyon kíváncsivá tett.”

Braun ur újra megtölté kiürített pohárát, aztán a tőle várt közlemények fontosságának tudatában székeben hátradől és miután egyidejű gondolóra vette a dolgot, hozzákezdett a beszédhez:

„Épen most mult hat éve, hogy M... böl ide kerültem. Sejtelmem sem volt arról, hogy e vidék mi haszontalan és félreess; mert különben másfelé fordultam volna, mivel a becsületes és üzlethez érto fogadó, jó kiszolgálás, jó bor, sör, étel és olcsó árszabás mellett bárhol is megkeresheti kenyéret. Itt sem szenvedtem szükségét, nem panaszkodhatom; dacára ennek, rosszul esik, hogy az embernek naponta el kell készülnie arra, hogy tözsomszedságában végrehajtott rablási és gyilkossági büntényekről halljon.”

Ma t. urak a vármegye, nem az alkotmány védbástyája többé; ma az a központi közigazgatás egyik detachirozott része, mely az állambatalommal, annak akaratára s a rendelethe szerint működik, s a megyei tisztviselők nem méltóságot, a nép bizalma folytán tisztviselő férfiak többé, hanem hivatalnokok, községalkotmányban állók a szó teljes értelmében, kiknek teljes erőlyvel és tehetséggel kell munkálkodniok, hogy a jó közigazgatás megteremtessék, hogy az a többi európai modern államok közigazgatása között méltó helyet foglalhasson el.

S midőn a megyei bizottság a közigazgatás javításán, emelésén működik s alig pár hó múlva a tisztviselők újítása által egy hatalmas lökést kíván adni Hajdumegye közigazgatásának, — kérjük a t. megyei bizottságot, figyelembe venni fentebbi sorainkat. — A munkakör növekedtével a munka erő növe-
lése is egyike azoknak melyek halasztást alig szenvedhetnek.

Kétségtelen az, miszerint a közigazgatás egyéb tárgyait mellőzve, csak az árva és gondnoksági ügyek, az adó körüli eljárás, az ipar és kereskedelem, földművelés és közlekedési ügyek vezetése és intézése, hozzá csatolva az ép tárgyalás alatt levő bázisok körüli eljárás, oly szakismeretet és tudományos készsétséget kívánnak meg a megye minden tisztviselőjétől, milyennel a régiek nem igen dicsekedhetnek.

Es ha a szorgalom és munkásság elengedhetlen a mai megyei tisztviselőnél, épen ugy elengedhetlen, másodsor a teljes tudományos képzés és szakismeret, mert e nélkül a közigazgatás helyes vitelét, kezelését, még képzelní sem tudjuk.

S ha a megyei bizottság megköveteli választandó tisztviselőjétől, — mint azt Csanád megye kimondá — azt, kellemes dolgot cselekszik s Hajdumegye s lakossága örökre lekötelezve leend.

Lenthe Gusztáv.

A főiskola köréből.

A „D. E.” f. év és hó 9-iki száma meleg hangon emlékeztet meg a hittanhallgatók ismerkedési estélyéről és az itt alakult „theologus segélyegyletről”, melynek főedeme kétségkívül nt. Tóth Mihály urat illeti. A „D. E.” magatartása által az érdekeltek irányában, feljogositva érzem magamat az érdemes lap hasábjain közzétetni néhány észrevételt, mik ez ügyre és ezzel kapcsolatban álló másikkra vonatkoznak.

Valóban helyesen mondatott az, mikép az érdemes tanár ur által indítványozott „segély egylet” megeremtése képezé amaz ünnepegy fönyonjtát; ez indítvány maga hosszú időközön át dicsőséget áraszt a kezdeményező elvülhetlen emlékére, midőn ez indítvány elhangzott a tudós tanár urnak ajkáról... a szükségérzet hamu alatt szenvedt lélekese egyszerre föllángolt, minden szív a lüszkés árjában uszott s a jelenvotó ifjúság harsogó éjleiben önté ki szeretett tanára elé kimerítetlen tiszteletét, ragaszkodását.

Az éjen riadal lecsillapult és a körül hordozott iv 279 frt. biztosítékot nyújtott az alaptoke javára.

Vajha ily lelkesedés szállan meg az igen tisztelt nagy közönséget is, hogy ekként a lehető legrövidebb idő alatt kifejthetné tényleg hatályát azon egylet, melynek hiánya égetett s éget ma is; megalkotása pedig méltó öröme gerjesztheti a nevelés ügyének barátait.

Összevéve az eddig mondottakat: Lélet nyert a „theologus segélyegylet” és pedig nt. Tóth Mihály ur által.

A mily jól esik tudni ezt, ép oly fájdalommas olvastam a „Polgártárs” cz. itt helyben megjelenő lapból, ez ősz férfunak a nyilvános téren meghurcoltatását.

Ime ő neki kellet első sorban Balzacnak igazat adni abban: „A háladatosság oly tartozás, mit nem igen szoktak fölvenni a leltárba”, valóban fájdalom! hogy az érdem, mely küzdelemben s igyekvésben nyilvánul, legtöbbször vérben ázott babérral honoráltatik. Én nem akarok a háladatosság ocsmánya bünébe esni s szigorú kötelességem ismerem

„Magam is hallottam olyasmit, mintha az önkö vidéke itt valamennyire hirdeté vált volna. Tehát csakugyan oly gonosz állana a dolog?”

„Gonoszul-e? Bizony igen, annyit mondhatok! Nem hiában is hívják Lator-pusztának azon területet, mely a csillag-csárda és Beutlingen között fekszik, igazság szerint gyilkos pusztá volna legillőbb neve. Már évek előtt is minden fajta gazember gyűllye volt. Azt nem is említem, hogy a szétszórt szegényes falvakban lakó parasztság számtalanszor megbüntettet vadrozók és fatolvajokból áll — ez magában vége még nem volna oly rossz, mert mielő éljenek szegények! de egyébként is gonosz esőcselék nép ez. — Scholz erdész, kit most egy évnek, szétzuzott koponyáján találtak meg a Lator-pusztán, — itt laktom őta már a második erdész-tiszt, kit e csőcselék agyonvert.

(Folyt. köv.)

fülemelni gyöngye szavamat ott, hol a méltánytalanság nyert kifejezést. Emittett „Polgártárs” című lap 14-ik számában egy ur (N. B.) bizonyos cikket közzétett, melyben egész bátorrággal, de a mely „bátorság — Kőcseszly szöve — szerény és előnézés nélkül vakmerőséget szült”, föl lép főscolának egyik érdemes tanára ellen s „kigyót, békát rá kiáltván” a legomnosusabb nyelvein igyekszik ama tisztas ósz alakot nevéssé tenni, és pedig állítást leginkább oly alapon nyugszanak, mely lételet vig körben, talán pohárcsengések között egy-egy veszőlő fiú malecontentus diák műhelyéből nyerte, a ki természetes, mindenféle nevetető dolgokat összevissza beszél a főscola bármely tanáráról, mert nem az igazság a célja, hanem vagy második hatványra emelése legatusi diurnumának, vagy a maga személyiségének előterbe tolasa.

A kérdéses cikk második bekezdésére, melyet e helyen ismételné nem akarok, általános annyit jegyez meg, miszerint a jelen korban állítás nélkülözök az igaz alapot, mert az igaz tisztelt tanár ur, tanítványai szeretetével díszelkedhetik; amaz állítólagos botrányok légből kapottak; de meg bezzeg megjárta volna a tudós Hatvani, Wenzel, Szilágyi stb., ha azonnal megismerkedtek volna a katedrálból, mihelyt egyik vagy másik éleztárgyának kedve jött rólok venni fel a lezárót!

A mi a harmadik bekezdést illeti, N. B. ur e pár sorban annyira viszi sarcasmusait, miszerint nem lehetne csodálkozni, ha a legnagyobb lelkiéleti érdeklődés is vére felháborodván, ekként kiáltana fel Eötvössel: „Csak az emberekben ne bízzál, csak fölök ne remélj, köztük a legjobb is öns!”

A negyedik bekezdésben ajánlat tétetik a n. é. tanár urnak; no, én is teszek ezzel szemközt N. B. urnak egy okosabb ajánlatot, de hogy annál fogatosabb legyen, a szelendus Balzacból veszem át a szót: „Ha szeretnéd akarsz az embereköt, hallj, tanulj, hallgass és ne csikavokjál!” A mélyen tisztelt tudós tanár ur pedig kétséskívül tudja szintén Balzac eme felséges mondatát: „Legszébb az ember akkor, midőn bocsánatot ad!” hiszen ugyis Eötvösként „A ki a külvilágot kapja fájalmát, az idő által megvisszaltatik, a mennyiben, mennél előbbre halad korban, — annyival inkább távolabbra marad el a fájalom tekintetétől.” „En istenem — sohajt fel Lichtenberg, mily boldog volna némely ember, ha ha oly keveset gondolna mások dolgaival mint a magáéval”, hajh! de igaz van gr. Széchényinek, midőn mondja: „hibát találni vajmi könnyű dolog, ehhez mindenki tud, pedig őh mi szép volna, ha az emberek helyesen magukévá tennék Dráscke eme bölcs mondatát: „Szép dolog érdemekkel birni, ép oly szép az érdemeket tisztelni!”

Szeresd feleberátodat, mint temmagadat! Dixi et salvavi animam meam.

Torma Károly.

Irodalom.

A „Franklin-Társulat” magy. irod. intézet által épen most küldetett be szerkesztőségünknek a következő közkeveltségben részesülő, csinosan kiállított, s a legnagyobb

gonddal szerkesztett 1878-ik évre kiadott naptárak. István bácsi naptára vagy is családosi házigazdának s gazdaságyoknak, népevelőknek, helységi előjáróknak, iparosoknak és földmívelőknek való képes kalendárium 1878-ik közevére. Alapítá Majer István, szerkesztő Kóhalmi Klímstein József tanár. Tartalma: I. Az erkölcsi világ. II. Gazdák naptára. III. Népevelők naptára. IV. Történeti naptár. V. István bácsi a hazában és a nagy világban. VI. A művészet országából. VII. A természetvilágból. VIII. Tréfák mezeje. Számos képpel. XXIII. évfolyam. Ara füze — 50 kr.

Protestans új képes naptár 1878-ik évre. Kórody Sándor, Bodon J., Sente J., Bodon József, Kis Áron közreműködésével szerkesztette Duzs Sándor tr. XXIV. évfolyam. Képpel, s a protestans egyházi tisztái névtárral. Ara füze — 50 kr.

Falusi gazda naptára 1878-ik évre. A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára. Szerkesztő Mátyás Izidor. XVI. évfolyam, számos ábrával. Ara füze — 80 kr.

Lidércz naptár 1878-ik évre. Elbeszélések, uti kalandok stb. gyűjteménye. XVII. évfolyam. Sok képpel. Ara füze — 60 kr. Honvéd-naptár az 1878-ik évre. (Együttal katonai naptár.) A magyar nép számára, szerkesztő Áldor Imre. XI. évfolyam. Ara füze — 60 kr.

A „népszázlója” naptára 1878-ik évre. A magyar nép számára, szerkesztő Áldor Imre. X. évfolyam. „II. Mohammed bevonulása Konstantinápolyba”, vagy czim- és sok kisebb képpel. Ara füze — 40 kr.

(Vége köv.)

Napi hírek.

Felhívás. A főscolai muzeum részére dr. Kempf Józsefné asszony felajánlotta azon érdekes népműgyűjteményt, melyet ő és férje Ausztráliában szereztek, s 700 frtot kér ezen gyűjteményért. Mi óhajtanók ezt megszerezni, mert általa az annyira érdekes és tanulságos népműgyűjtemény muzeum alapját szépen megvethetők, s főscolánkban egy oly gyűjteményt kezdenénk meg, mely év-ről évre bizonyosan nagyban fogna gyarapodni, s egy iskolánkunk, mint városunknak tekintélyes díszét képezne. — Ugyde a főscola, mely már ezen évtől n csak a természettudományok felszerelésére s újabb való berendezésére is többet adott ki 800 frtnál, — nem képes most már ennél többet áldozni. — Hogy tehát ez érdekes gyűjtemény városunkban megtarthassuk, főscolánkunk megszerezhesstük, s ez által a muzeum egy osztályának alapját megvethessük, a minden szépért s jóért lelkesedni tudó városi polgártársaink buzgóságához folyamodunk: mert hiszen ők elegendő felajánlást ennek hasznát — mint főscolánk növendékei. — Teljes

bizalommal felhívjuk, felkérjük tehát tisztelt polgártársainkat: legyenek szívesek feljegyezni, mit ajánlhatnak ezen gyűjtemény megszerzéséhez. Ha annyi összeg alá lesz írva, a mennyiért a gyűjtemény megszerzéséhez, az ajánlatot be fogjuk kérni; ellenkező esetben kénytelenek leszünk a gyűjtemény megvételéről sajnálattal lemondani. Kelt Debreczenben 1877. oct. 7-én. Révész Bálint, superintendens. Kovács János főscolai tanár. (A nemes czéla adakozásokat szerkesztőségünk is szívesen fogad.)

Meghívás. Az atletikai club összes működő tagjai szíves bizalommal felkérnek, miszerint a holnap délutáni gyakorlati órára (6-7 óra közt) mind számosabban megjelenjen szíveskedjenek, egy fontos ügy elintézése végett. Egy működő tag.

Hymen. Lebovics J. helybeli előnyesen ismert pékmester szeretete méltó leányát Hermina kisasszonyt tegnap jegyeztette el Nyirégháza egyik fiatal buzgó kereskedője Weisz Sámuel.

Felfedezett rejtély. A Patay István ablakán történt „belövés” ügyében a rendőrség által akkor mindjárt lefolytatott vizsgálat tisztán kiderítte, hogy merő rossz akarattal „belövés”-nek hirszelet cselekvény teljességgel fen nem forgott, s hogy a külső és belső ablakvég-táblák között talált kis óndarab valamely pajkos gyermek parttyájából repült ki, de azért a malitia azai mégis olyan bakot lőtt, mely becsületére vált volna egy „Uchatus”-nak is! Ha hizeleghet az illetőknek, meg-sugjuk, hogy az esetről még a belügyminiszterium is érdemesnek tartotta a városi hatóságtól jelentést kívánni fel. Szomorú és nem igazylésre méltó dicsőség. Mi mondhatnók el igazán s teljes joggal: „Polgárok, vigyázzatok!”

Ujkori Labyrinth. Uj nécseléd került egy helybeli házhoz, ki kedvelé vala a bort. Itt. Megsejtén pedig, hogy egy boros hordó van a pinczében, mely pincze 7-8 osztályból áll nagyszerűdelmi volt, alkalmat vett magának a borkóstolásra, s oly jónak találta, hogy abból meglehetősen adagot vett be, mitől aztán emlékező tehetőség is elhagyta úgy hogy a kezében történetesen kialakult gyertya segélye nélkül a pinczéből való feljártat megaladalmi egyáltalában nem bírta, úgy annyira, hogy csak másnap délben, midőn maga a gazda ment be ebédre bort hozni — találtatott fel az eltévedt, s ekkor birt kijönni börtönéből, no meg aztán a háztól is, honnan elcsapatk.

A homokkert réme cizmet sokszorosán kiérdemelt Matkó Ferencz ismét életjelet adott magáról; nevezetesen egyik szülő szomszédjának hatósági engedéllyel felállított kerítését fogadott emberek által kidöntette, s így magának a más szülőbirtokán keresztül szabad átjárást biztosított; pár nap előtt pedig a hozzámert adóvegrebajtó irányában oly brutális eljárást követett el, hogy a megsértett az eset fölül kénytelen volt illető helyen panaszt emelni. Mindezen elkövetett dolgokon nincs mit csudálkozunk, mivel előzőleg a homokkert rémévé lett egyén habár oly számtalan hasonló tettek hővé is — megérdemelt büntetését mindéig elmaradt. A hivatali erélyességét és szigorát ily fajta emberekkel teljes mérvben kellene már egyszer éreztetni.

Osman pasa Debreczenben. Ifj. Csáthy Károly könyvkereskedésnek kirakataiban ott látható Osman és még másik három diadalmas török vezér, névszerint Szelejman Mukhtar, Mehemed Ali pasáknak azelmetszési arczképe. A képek a derék hadvezérek iránti érdekeltségéből, természetesen sok bámuloja akad.

Halott égetés nagyban. Egy vállalkozó szellemű angol magát a Vezuvot szeretné halott-égető kemenczének fölhasználni. Az európai szárazföld minden országából vasutvonalka vezetnek a hegy lábaihoz s minden halott oda szállítának, hogy aztán tömegestől dobhatnák azokat a tűzhányó hegy kraterébe.

Megkerült azon bizonyos hetes, ki Csanak J. helybeli kereskedéséből 100 frton felül összeg elikkasztása után megszökött; most Gyöngyösről ide kísértetik.

Vendéglő megnyitása. A Szikszay Dragota féle házban honnan Torma I. közelebb költözött el — e hó 21-én új vendéglő nyílik meg, melynek tulajdonosa Handlos János Kun-Szent-Miklósról városunkba költözött vendéglős leend. Az üzlethelyiség mint értesülünk akkép lesz berendezve hogy az a vendégek minden kívánalmának megfelelően. A legzártebben készített villásreggeli, ebéd és vacsora, — valamint a legzártebb kezelési borok és egyéb italoknak jutányos áron kaphatásáról gondoskodva leend. Felhívjuk reá a közönség figyelmét.

Poffá változott királyi megelődés. A kassai hadgyakorlatokról a „Kelet” a következő állítást megértőnt adomát közli: A hadgyakorlatok bevégeztével a király magához hívatta a ténparancsnokot s kijelenté előtte, hogy igen meg van elégedve az eredménynyel. A ténparancsnok hódolattal tudomásul vette a legfelsőbb megelődést és kijelenté a magához rendelt ezredes előtt, hogy „ő felsége a legmagasabb megelődését fejezte ki, noha egyes colonok ingadozását tapasztalta.” (Ezt utóbbival megtoldván ő felsége szavait.) Az ezredes elégedetlenül távozva az egybegyűlt kapitányoknak tudomására adta, hogy „ő felsége a colonok ingadozását, s egyes csapatok lankadt magatartását tapasztalta s noha az eredménynyel meg van elégedve, szigorúan elrendeli a csapatok gyakorlati kiképeztetését. A kapitányok morda arczsal hallgatták az ezredes szavait és mindenik csapatjához menve, egyenesen az őrmesternek tartott: „Ostoba barom! Ugy-e megmondtam, hogy szegyet hoz a fejemre? Ha maga a legénységet úgy be nem tanítja, hogy mozogjon, mint a dróton, én beútom a fejét.” Az őrmester elhalványodott a legfelsőbb megelődés ezen kinyilvánítására, és a kapitány távoztával a legközelebbi „flügelmann” ra rohott. „Azt a holdvilágos koponyáját az apának, te vagy az egészes oka” szolt, hatalmas nyakon képelve az istenadát. Így változott a királyi „megelődés” az őrmester kezében „poffá”.

A Debreczeni E. eredeti táviratai. Konstantinápoly oct. 15. A bolgárországi csataterőről fontosabb hírek nem érkeztek. Azzsából jelentik, hogy

Moukhtar pasa megerősíti Alahjagh körrüll positiót, hol seregét összpontosította.

Konstantinápoly oct. 15. A sipkaszorban allandóan foly az ágyuharc és fegyvertüzés.

Pétervár, oct. 15. A „Golos” egy f. hó 13-án Korrajban kelt sürgönye jelenti: Ma a törökök a Jagin hegységre támadást intéztek, mely azonban visszavetett. Ez alkalommal három török tiszt elfogatott. A veszteség mindkét reszről tetemes.

Páris, oct. 15. A választások ma reggeli öt óráig a köztársasági párt részére ütöttek ki kedvezőleg, a mennyiben 235 választó kerületben 161 köztársaság-párti és 71 konservatív képviselő választott 4 kerületben új választás rendel-tett el.

Debreceni sziniráz.

Holnap, kedden, 1877. oct. 16-án adatik.

király házasodik.

Történeti vigjáték, 3 felv.

Személyzet: Róbert özvegye Foltényiné. Kont Miklós Lovászi. I. Lajos fia. Todi. István Ferenczi. Flori hgnó. Szikszainé. Erzsébet Temesváryné. Magnificus. Vezény. Kiskopjai I. Aranyossy. Docistinus. Foltényi.

Udvarhölgyek, udvariak. Idő 1300 körül, Nagy Lajos uralkodása elején.

Kezdeté 7 órakor.

Felelős szerkesztő: Szabó Antal.

Nyilttér.

Kitünő faj buza.

Legjobb tiszavidéki kötött talajban termelt, vetésre igen alkal, eléggé érett tiszta duza kapható vetőmagban. Értekezhetni a „István” gőzmalom irodájában.

(508) 2-2

Eladó földek.

A németuczai csodakutnál új föl-osztású 6 1/2 hold I-ső osztályu föld örök áron eladó. Értekezhetni; nagyhatvan-utezán 1529. sz. a. a tulajdonosnál.

(520) 1-2

H I R D E T E S E K.

Bel- és külföldi sajtót, Tátrai turót Halikra, tengeri rákok és heringek, különböző modor szerint elkészítve. frisananász, francia mártott gyümölcs, VALÓDI MILLY GYERTYA stokerai lenese és borsó, Valódi amerikai salon petroleum, két bádog szelence egy ládába csomagolva, jutányos áron ajánl Göréby Fülöp.

Mell- és gyomorköhögés gyógyulása. Hoff János féle valódi*) malátakészítmények által. Hoff János féle es. kir. ud. malátakészítményei gyárának főüzlete az ausztriai tartományokban. Bécsben, Graben, Bräunerstrasse 8. Magyarországon fiokraktára: Budapest, Kalapoteca 10. sz. és Debreczenben: Rickl József Zelmós nagy kereskedésében. Megrendelések oda intézendők. Legujabb hírlairat. Pozsony, szept. 16. 1877. Van szerencsém önt értesíteni, hogy a Hoff-féle malátakivonatból mell- és gyomorköhögésben felülmulhatlan; a Hoff-féle csokoládé és mellezukorkák családunk körében már évek óta ki nem fogynak; eléggé nem hálálhatjuk meg házi orvosunknak, hogy számunkra olyan háziszert mint önek malátakészítményei, ajánlott. Isten áldása nyugszik az ön gyógytápszerre; habár Hoff ur család-árok és királyok részéről elég elismerésekben részesült: mégis kötelességemnek tartom sajtó elismerésemet is a rendkívüli gyógyerő felett a szenvedők érdekében kifejezni és annak közétételét kérem. Az ide mellékelte öszszegért hasonlószerü malátá kavét és Hoff-féle gyermek-táp-malátaliszte kérek beküldeni; ugyanezen készítmények egyik rokonom házában üdvös hatást gyakorolnak és a Hoff-féle minden más készítmények felett elsőség-gel bírnak. Jelenleg Pozsonyban, szept. 16. mely tisztelettel LANGE TIVADAR, felügyelő.

Etrich Testvérek Braunauból Csehország. Tisztelettel van szerencsénk tudatni, hogy itt helyben a „Tisza” biztosító bank épület bolti-helyiségeinek egyikében, Huszár Károly ur mellett, összes saját gyártmányainkból raktárt rendeztünk be. Kaphatók nálunk végszámra Chifonok, Dowlasok, (havasí gyoles) fehér Gradli, Brilliantin, Piquet, és színes Chirtingek és egyéb bélés anyagok. Miután mi saját gyárainkban készült szövet árúinkat ajánljuk, megemlítjük még, hogy velünk épen senki sem versenyezhet, mivel mi mindenkinék egy vég vételénél is gyáraink árjegyzéke szerint szolgálunk. Az árulással Klímó Aurél urat biztuk meg. Számos látogatást reménylve tisztelettel maradtunk ETRICH TESTVÉREK, több gyárak tulajdonosai Csehországban.

Szálloda megnyitás. Van szerencsém a n. érd. városi és utazó közönség tudomására hozni, hogy én a „Telegdi” szállodat október 1-jén kibéreltem, s azt több évi tapasztalatom alapján, a kor kívánalmai szerint minden kényelemmel berendeztem, hogy így olcsó, tiszta, kényelmes szobákat, valódi hamisítatlan jó borokat és jó zamatu magyar étkeket szolgálhassak vendégeimnek. Az ünnepélyes megnyitás e hó 14-kén vasárnap volt. Miután magam a nagyérdemű városi és utazó közönség becses pártfogásába és jóindulatába ajánlom, vagyok Debreczen, 1877. okt. 1. alázatos szolgálja: Gorovy Adoll, a „Telegdi szálloda” bérloje.

ÁRAK: Malátá-kivonat-egészségi sör palaczkja 60 kr. Láda és palaczkjal: 6 palaczk 4 frt. — 11 palaczk 6 frt. 60 kr. — 28 palaczk 16 frt. — 58 palaczk 32 frt. — 1/2 kilo malátá csokoládé I. 2 frt. 40 kr., II. 1 frt. 60 kr., III. 1 frt. (Nagyobb mennyiségűnél árkedvezmény nyel.) — Malátá-czukorkák zacskója 60 kr. (1/2 vagy 1/4 zacskóval is kapható) Gyermek-táp-malátaliszte 1 frt. — Kocentrált malátá-kivonat 1 frt. 60 kr-ét is kapható. Egy kész malátá-fürdő 80 krba kerül. A valódi nyálka-olvasztó malátaczukorkák két papírban vannak. *) Jegyzet. Hogy most a malátá-készítmények utazói ismét hasonlószerü találmányom értéke fölött engemet, mit a malátagyógytápszer első készítményét megátadnak, a nevésségség közebe tartozik, mert már 20 év óta, mint világhíres ismeretes és 47 kitüntetéssel len megjelöltve; az utóbbi kitüntetések 1876. és 1877. ében történtek, ezek közt vannak az ausztriai császár, Németország császársága és a szász király ő felségei kitüntetései. A. Sz.

WALSER FERENCZ első magyar gép- és tűzoltószerszám-gyár, harang- és érezőöntője, ajánlja szabadalmazott új szerkezetű fecskenőit, tűzoltó-egyletek legénységi felszerelését, vállalkozik krutak, szivattyúk és harangok készítésére. Jótállás mellett a legújítások árakon. Különös figyelmébe ajánlja a nagyérdemű gazdaságosoknak, saját-készítményű és transzatlantia szivattyúk kútait és gyarank vizvezeték teljes felszerelésére nagy figyelemmel külön felállított vízmozgató osz-tályát. Mintaszerelesek, képes árlapok, kívánatra rendelkezésre állanak. Főkötelep Erdély és Románia részére: Kolozsvár, bélsőmonostor- utca. Minden eddigi vállalkozálaton, haladás, jóhiszló és versenylképességéért, első díjakkal jutalmozva.

Eldő helyben ház... Eötvösethöz debreczeni r... Telegdi K. könyvkereske

Buda (—y—) A lakot tárgyalás... tul is a Lajtha gondolat néki... magyar korma tárgyalás alá emelkedésüket... a gondolatot... den józan itél... hára mégis ki... hez jut e ke... Transban egy... mondhatnók... nek volt okoz... Fájdalom... mét elmondh... előre nem lát... egyezés utjáb... oda. —

Az osztr. zottságának v... kezdte, hogy... szóló tvjavasl... nyok által m... zal az indítván... a bank tisztá... kat illető osz... 80 millió ad... tassék.

Nem tud... sülni a korma... dozat mellett... nem is vesze... zónak tartjuk... vitalis érdeke... fél között e... lenté, hogy... tethetlennek... egyszerre ket... bíróság itele... döntötte volna... hogy utánna... nem háramlot... mint — leg... millió quotas... Söt még az i... a választott... gyarországot... osztrák biz... másként állat... előtt figyelem... vaslat bizony... szagra, a nél... megállapitva... selésére kötel... mivel a bank... szeretési szer... tetik meg, a... visszaemlékez... séget fejtettel... a kiegyezési... praecedens es... gosan tartunk... zetes tényül... hogy annak... magyar függé... oldható no le... E pillan... juk még ki... aggodalmunk... fogunk ama... által megczáf... Fájdalom... ez önczafolat... részéről, még... telenek vagy... olyat, melyné

A „Debrec... A esí... Irta...

Összeköt... nok e csöcselék... „Ki tudja”... szaterek. Hatod... e pályavendég... réműlet gerje... környék a legn... Saworski neví... kedő, ki Heiw... nagy öszeg pót... Minthogy Heiw... iránti szerződés... lingenből a csil... pedig gyalog sz... Gromberg-tagba